

Constantin PARASCHIVESCU

„Colibri de dragoste-ntre dinți”

Dacă o piesă fără femei pierde floarea de la butonieră, dar își păstrează ținuta sobră și riguroasă, o piesă numai cu femei e un trup în suferință, chinuit, la limita burlescului (*Cumetrele* de Michel Tremblay), a grotescului ambiguu (*Cameristele* de Jean Genet) sau al tragicului tulburător, cum e ultima dramă a lui Federico García Lorca, *Casa Bernardei Alba*. Austeră și apăsătoare, cu suflete strivite de autoritatea despotică a unei femei obtuze, neînduplecate, care-și ține fetele ferecate între zidurile reci ale unor prejudecăți medievale. Afară e căldură toridă, secetă, sete de viață, de dragoste, sângele dogorește, aici e un țipăt zguduitor înăbușit de o Medee sau Lady Macbeth – cum o asemuie niște istorici ai teatrului pe eroina principală. Închisoare sau cavou, în care se ofilesc cinci fete tinere, cinci zvâcnete de aripi care nu se pot înălța în libertate, destine frânte de o voință crudă. E Spania începutului de secol douăzeci, într-o accepție mai largă, cu teroarea falangelor fasciste care i-au luat și lui Lorca însuși viața, dar dramaturgul poet n-a vizat cu precădere asta. A dat curs mesajului de răzvrătire tragică al eroinelor sale precedente, Mariana Pineda, Yerma, într-o dramă de acută intensitate, încrâncenare mocnită, de unde a dispărut și cel mai palid fir liric care-i dădea scrisului său voci și ecou poetic. Simbol închis într-o lume cemită, cu profiluri de basorelief aproape ireal, straniu și dătător de fiori.

Un laitmotiv al spectacolului de la Galați pare a fi chiar două versuri dintr-un gazel de García Lorca reprodus în caietul-program: “Nimeni nu știa că tu martirizai / un colibri de dragoste-ntre dinți”. Plastica și muzica sunt cele două coloane pe care se sprijină sugestiile montării tânărului regizor Cătălin Vasiliu, în general, inspirat și cu bun simț dramatic. Casa martiriului e de plastic în viziunea scenografei Mihaela Vasiliu, fetele se ghemuiesc în și pe niște lăzi care sunt și pat, și masă, și eventual canapea, se mișcă într-un spațiu opac și ireal cum le e viața, în rochii lungi, negre, care le sugrumă petalele trupurilor. Numai una, cea mai răzvrătită, Adela, care înfruntă interdicția și smulge o noapte de dragoste cu bărbatul așteptat de Angustias, își mai dezvelește sfidător un umăr. Muzica însoțește continuu scenele, în tonuri de energie și elan vital, ca o compensație la elanurile înăbușite (n-avem indicii cui s-o atribuim). Regizorul introduce doi bărbați în acțiune, Pepe Romano, logodnicul tinerei Angustias, în persoana unui actor de culoare (Marcel Bogza), care vizualizează aspirațiile lor intime în scene de pantomimă, și un comentator discret, mator detașat (Dan Căpățână), care le introduce pe fete în joc, desfăcându-le legăturile de plastic de sub guler, și punctează, cu succinte precizări, conflictul.

În ciuda unui început lent și incert, spectacolul a capătat grație și rezonanță de la un moment dat, înlesnind afirmarea unor apreciable însușiri interpretative. Ale Liliane Lupan în primul rând (*Bernarda*), rece și aspră, cu glas de cravașă pe care o și mânuiește, ale Ioanei Citta Baciș în două apariții stranii, de femeie care și-a pierdut rațiunea (*Maria Josefa*), ale voluntarei Carmen Duru, care înfruntă cu îndrăzneală și surâs larg interdicțiile Bernardei (*Adela*), ale Anei Maria Ciucanu (*Martirio*) și Tamara Constantinescu (*Amelia*). Prezențe marcate de fior au și Tamara Manea (*Magdalena*), Carmen Albu (*La Poncia*), Gabriela Reder (*Prudencia*). Oana Preda Gheorghe trece ca o culoare contrastantă în rochii de basm (*Cerșetoarea*). Distribuirea Corinei Constantinide în Angustias e o ciudățenie, actrița părănd fără voie ridicolă prin proporțiile fizice în rol de viitoare mireasă, altfel achitându-se satisfăcător de sarcini. Unul dintre cele mai frumoase momente prin sugestie și efect este acela când degetele fetelor ating clape nevăzute pe capacul lăzilor după care

sunt ascunse, în timp ce se aude nostalgic și înălțător un pian. Finalul descompune la propriu casa ireală de tortură sufletească a bietelor ființe claustrate, care dispare din univers. Un spectacol ca un „colibri de dragoste“.

Teatrul Dramatic “Fani Tardini” Galați – Casa Bernardei Alba de Federico García Lorca.
Traducerea: Cicerone Teodorescu. Regia: Cătălin Vasiliu. Scenografia: Mihaela Vasiliu. Distribuția: Liliana Lupan (Bernarda), Ioana Citta Baci (Maria Josefa), Corina Constantinide (Angustias), Tamara Manea (Magdalena), Tamara Constantinescu (Amelia), Ana Maria Ciucanu (Martiro), Carmen Duru (Adela), Carmen Albu (La Poncia), Gabriela Reder (Prudencia), Oana Preda Gheorghe (Cerșetoarea), Marcel Bogza (Pepe Romano) și Dan Căpățână. Premiera: 6 decembrie 2003.

Alina MANG

De ce tocmai Caragiale?

Sunt puține spațiile în București în care tinerii, dornici să se exprime prin teatru, necenzurați (fie de factori externi, fie de propriile lor temeri), își găsesc loc. Unul dintre ele este Casa de Cultură „Nicolae Bălcescu“. Intim și elegant, totodată, el le oferă, celor care vin să lucreze aici un spectacol, cadrul în care te poți *juca* cât de liber vrei de-a teatru. Profesionalismul depinde doar de tine. Că se poate, a dovedit-o montarea *O noapte furtunoasă sau Nr. 9* după textul lui I.L. Caragiale, care i-a adus regizoarei Theodora Câmpineanu Premiul UNITER pentru debut.

Aceeași operă literară a fost punctul de plecare al unui alt spectacol de la MAD: *O noapte furtunoasă*, în regia lui Dan Vasile. Știam că aici cuvintele de ordine sunt experimentul, refuzul prejudecăților și, de asemenea, știam că regizorul este un artist cu o puternică forță imaginativă, însă, cu toate acestea, spectacolul m-a surprins.

Pozitiv, prin fantezia construcției, care mi-a dovedit încă o dată că ingeniozitatea în abordarea unui text și în soluționarea în detaliu a tuturor implicațiilor sale scenice este unul dintre atuurile lui Dan Vasile. Atâta vreme, însă, cât slujește ideea spectacolului. Dar, m-a surprins negativ, tocmai prin lipsa acesteia.

Caricatura este profundă în opera dramaturgului, iar folosirea textului drept pretext pentru o parodie ușoară, fie ea și de o vădită fantezie, induce ideea de superficialitate.

Nu m-am gândit că voi vedea un Caragiale jucat în cheie asiatică. Actorii nu erau japonezi, dar lumea *Noptii furtunoase* a fost transpusă pe tărâm nipon, împrumutând, parodic, din elementele sale tradiționale: samurai, chimonouri, costumație și machiaj specifice. Replicile au fost suprimate, s-au păstrat doar cele care desenau cadrul poveștii. Aceeași, cu unele „adaptări“: Spiridon este un robot, semn distinctiv al supremației tehnicii japoneze, Rică Venturiano un marinar de peste ocean, care a poposit pe insulă și s-a îndrăgostit de o tânără localnică, adică Zița. Și de aici firul istoriei se deapănă în continuare pe situațiile știute. Rostirea replicilor imită tonalitatea și sistemul de frazare ale limbii japoneze. Sunt găsite și puse la punct mici *clenciuri* care decupează și redefinesc personajele în structura spectacolului. Actorii au intrat în pielea eroilor cu noile lor date și tratează cu seriozitate parodia rolurilor originale. Muzica *live* sprijină crearea atmosferei, punctând momentele importante. Există culoare în spectacol. poftă de joc și *joacă*, se vede că a fost construit cu plăcere, acolo, la repetiții, într-un spirit de echipă, dar absența unei idei care să coaguleze toate aceste energii și să le conducă spre